तूष्णीमित्याभ्यवेत्य मज्जयत्यवभृथेति (३. ४८) ॥३०॥ तूष्णीं गृहादपः प्रत्यागत्येत्यनेन सामगानं प्रतिषिध्यते · अभ्यवेत्य तूष्णीमेवापः प्रविश्येत्यनेन चापोऽवक्रमणवाचनं प्रतिषिध्यते · ततश्चतुर्गृहीतग्रहणाद्यनुयाजान्तं दशाकृतिकं षडाकृतिकं वा स्विष्टकृदन्तं कर्म कृत्वा[1] निष्काषस्थालीं जलमध्ये मज्जयति बोलयति[2] ।

जायापती स्नातोऽमज्जन्तौ ॥३१॥ जलमध्ये शिरसः प्रवेशनं क्रडनमकुर्वन्तौ[3] स्नानमाचरतः · मज्जनप्रतिषेधेऽपि केनचित्पात्रेणाञ्जलिना [वा] जलमुद्धृत्य शिरः क्षालयत एव · तथा चापस्तम्बः अपः प्रगाह्य सशिरस्कावनुपमज्जन्तौ स्नातः पत्नी यजमानश्चेति ।

अन्योऽन्यस्य पृष्ठे धावतः ॥३२॥ शोधयतः अद्भिः क्षालयतः ।

अन्ये वाससी परिदधाति ॥३३॥ स्नानानन्तरम् · ततो जलमध्यान्निःसरतः ।

पूर्वे दद्यादधिकृतेभ्यो यस्माऽइहेत् ॥३४॥ ब्रह्मादिपञ्चभ्यः · एकस्मै ऋत्विजे · पूर्वकरणसमये वैश्वदेवपर्वसम्बन्धिनी पत्नीयजमानाभ्यां परिहिते वाससी[4] ।

यथेतमेत्याहवनीये समिदाधानं देवानाꣳ समिदसीति (८. २७) ॥३५॥ यथेतं यथागतं चात्वालोत्करावन्तरेण तूष्णीमेव एत्य गृहमागत्य तूष्णीमामन्त्रीयजपप्रतिषेधः[5] । समिदाधानमध्वर्योरिति केचित् पुनरेत्याहवनीये समिधमभ्यादधातीत्येकवचनात् (४. ४. ५. २३) समाख्यानात् यजमानमेवैतया समिन्द्धऽइति लिङ्गाच्च (४. ४. ५. २३) · यजमान एवेत्यन्ये पत्नी च गार्हपत्ये तूष्णीमिति (३६) पत्न्याः समिदाधानविधानेन तत्सहचरितस्य यजमानस्यैतत्समिदाधानमिति प्रतीतिः · सर्वेषामृत्विजां सयजमानानामाहवनीयऽएतत्समिदाधानमित्यन्ये च[6] स येनैव निष्क्रामति तेन पुनरायति पुनरेत्याहवनीये समिधमभ्यादधातीति श्रुतेः (४. ४. ५. २३) अत्रागमनं बहूनामुक्त्वागत्य च यत्समिदाधानमुच्यते तदपि

---

१) See ४. ४. ५. १८ and १९. २) ? बोलयति २. Or are we to read चोलयति ? ३) See Westergaard s. r. क्रुड्. ४) ? परिहितेऽभूतान्ते वाससी २. ५) See १०. १. ७. ६) ? °त्ययवो २.